

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1

telefon: 257 085 111
fax: 224 318 155
e-mail: posta@mkcr.cz

Vážený pan
PhDr. Jiří Langer, CSc.
5. května 1551
Rožnov pod Radhoštěm
756 61

Váš dopis značky

Naše značka
k 7368/2009

Vyřizuje / linka
dr. Žalman

V Praze dne
9. listopadu 2009

Vážený pane doktore,

Jak jsem Vás již informoval svým dopisem ze dne 16.9.2009, č.j. 7368/2009, zdejší úřad se velmi důkladně zabýval Vaším upozorněním na možná odborná pochybení či dokonce na neúčelné vynakládání finančních prostředků při realizaci projektu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, na nějž muzeum čerpalo prostředky z grantu Finančních mechanismů EHP/Norsko.

Nejprve mi dovolu, abych Vám za Váš podnět poděkoval, pro zdejší úřad je velmi cenným a odborně fundovaným upozorněním na nutnost řešení některých problémů ochrany a prezentace lidové architektury a činnosti muzeí v přírodě, které zcela určitě využijeme.

K Vašemu sdělení jsem si vyžádal stanoviska odboru památkové péče, vrchního ředitele sekce B a vedoucího samostatného oddělení Finančních mechanismů EHP/Norsko zdejšího úřadu, stanovisko Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (VMP) a k dispozici mám i stanovisko České národopisné společnosti. Na jejich základě jsem Vaše sdělení posuzoval ze dvou hledisek:

1. z hlediska dodržení podmínek, které pro realizaci projektů FM EHP/Norsko stanovilo Ministerstvo financí, zejména z hlediska dodržení podmínky povinnosti Ministerstva kultury sledovat, *zda projekt byl realizován v souladu se schválenou dokumentací*.
2. z hlediska Vašich konkrétních, odborných kritických připomínek

Ad 1 – Soulad projektu s dokumentací je doložen stavebním povolením a kolaudačním rozhodnutím. Stavební povolení byla vydána 20.5.2004 a 29.8.2006, kolaudační rozhodnutí 29.8.2006, 17.12.2008 a 3.7.2009. První dvě kolaudační rozhodnutí konstatují pouze „nepodstatné odchylky skutečného provedení staveb od projektové dokumentace“ a *neuvádějí žádná pochybení či nedostatky*. Třetí rozhodnutí odkazuje také na tři vyjádření a závazná

stanoviska orgánu státní památkové péče vydaná podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších zákonů (ze dne 16.6.2009, 24.4.2009 a 19.5.2009), k dispozici máme také rozhodnutí tohoto orgánu z 21.4.2004 a 15.3.2006. *V žádném z těchto dokumentů nejsou uvedeny nedostatky, pochybení nebo rozpory, naopak je konstatován soulad s koncepcí areálu NKP.* Na stavbě se také konaly pravidelně kontrolní dny za účasti zástupců orgánu státní památkové péče, provádění staveb z hlediska památkové péče bylo tedy *průběžně sledováno a kontrolováno* Podle zápisů se kontrolní dny konaly 24.10.2007, 12.12.2007, 27. a 28.2.2008, 28.5.2008, 5. a 6. 11.2008, 25. a 26.3.2009, 14.5.2009 a 28.5.2009. V žádném ze zápisů není průběh staveb z hlediska státní památkové péče zpochybněn. Vzhledem k tomu, že areál VMP je národní kulturní památkou, jsou vyjádření, stanoviska a rozhodnutí orgánu státní památkové péče pro posuzování stavby zásadní. ***Lze tudíž shrnout, že stavba byla realizována v souladu s dokumentací, což bylo průběžně sledováno a kontrolováno.***

Ad 2 – Při posuzování Vašich konkrétních odborných připomínek nemůže být zdejší úřad arbitrem, nezbyvá nám než vyhodnotit odborná stanoviska, která máme k dispozici. Z nich vyplývá, že na řadu Vašich připomínek neexistuje jeden odborný názor. Všichni oslovení volají po odborné diskusi, v níž by se názory tříbily, není nám však znám žádný důvod, proč taková diskuse už dávno neproběhla. A pokud proběhla, např. „Workshop in the Wallachian Open-Air Museum in Rožnov pod Radhoštěm“ (21.-25. dubna 2008), kterého jste se osobně zúčastnil, není nám známo, že by tam závažné kritické připomínky zazněly.

Záměr projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“ projednala a doporučila vědecká rada VMP (podle podkladů, které máme k dispozici, jste byl až do března 2004 jejím členem) a vyjadřovala se i k průběhu prací. Členem vědecké rady vždy byl zástupce Národního památkového ústavu, který by sice nemohl sám doporučení rady ovlivnit, ale pokud by se v doporučení rady objevily nějaké rozpory se závazným stanoviskem orgánu státní památkové péče, jistě by o nich tento orgán uvědomil. Smyslem předchozích řádků v žádném případě není jakkoliv zpochybňovat Vaše kritické připomínky k výsledku realizace projektu VMP, chtěl jsem pouze připomenout, že existovaly možnosti, jak je uplatnit včas.

Podle popisu projektu bylo jeho cílem „*restaurování, rekonstruování a „nové uspořádání“ (re-arrangement) jednotlivostí (základních prvků, konstrukčních částí ...) v muzeu v přírodě*“, přičemž podstatná část Vašeho kritického sdělení se týká způsobu *rekonstruování*. Z odborných stanovisek, které máme k dispozici, však vyplývá zásadní nejasnost, jaký charakter rekonstrukce (novostavby) v areálu VMP vlastně mají. Ve Vašem sdělení a v dalších písemných materiálech jsou střídavě označovány jako „kopie“, „repliky“, „vědecké rekonstrukce“ či dokonce ve stanovisku Národního památkového ústavu, které přiložil odbor památkové péče, jako „rámcové evokace podoby historických staveb“. Podle mého soudu, je však velmi důležité pro posouzení Vašich výhrad právě ujasnění si, co je vlastně předmětem posuzování. A je to důležité i pro veřejnost, aby věděla, co jí je ve VMP vlastně prezentováno. Vzhledem k tomu, že projekt financovaný z FM EHP/Norsko se týkal **prezentace**, nelze z hlediska muzejní prezentace označit za nepřípustný ani jeden typ stavby, „kopii“ počínaje a „rámcovou evokací historické stavby“ konče. Vždy jde o *napodobeniny* původních objektů, lišící se mírou věrnosti originálu. V expozicích muzeí mají všechny uvedené typy své místo, záleží jen na záměru autorů, možnostech pořízení toho či onoho typu atp. Jen to musí být pro návštěvníky srozumitelné a v dokumentaci muzea, ať už jde o evidenční záznam sbírkového předmětu nebo o záznam v nějaké jiné evidenci, musí být jasné uvedeno, o jaký druh věci se jedná. Moderní muzejní expozice jsou už málokdy prezentací vědecké sbírky výhradně autentických objektů, ale stále častěji se autentické předměty kombinují s kopiemi, replikami, modely, volnými rekonstrukcemi atp. Volba typu

vystavovaných objektů je také často ovlivněna zvyšujícími se požadavky na zajištění jejich bezpečnosti (např. protipožární ochrana), na zajištění bezpečnosti a jistého komfortu pro návštěvníky (např. vytápění, bezpečný pohyb) a na zajištění různých forem užívání objektu. Pokud tedy není jasné řečeno, jaký typ objektů byl ve VMP v rámci nových forem prezentace použit (případ od případu), **nelze odpovědně Vaše připomínky posoudit**, protože požadavky na míru věrnosti originálu jsou u jednotlivých typů napodobenin různé.

Vážený pane doktore, ještě jednou Vám děkuji za cenný podnět, který otevřel celou řadu obecných problémů prezentační činnosti muzeí v přírodě. Ten první, který budeme řešit neodkladně, je to, aby VMP zajistilo pro odbornou i laickou veřejnost dostupnou informaci, o jaký typ objektů (napodobenin) se jedná, případně do jaké míry, v čem a proč se objekt, kterým procházejí, liší od originálu. **Šetření však prokázalo, že realizace projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“ se uskutečnila v souladu se schválenou dokumentací, jejíž součástí byla i závazná stanoviska orgánu státní památkové péče, a je pro návštěvníky muzea a pro jejich nahlédnutí do světa lidové architektury a života v minulých stoletích významným prezentačním počinem, který si nezaslouží být zpochybňován dodatečnými(!) odbornými spory vedenými nikoliv o autentických kulturních statcích, ale o způsobu zhotovení jejich napodobenin. Tím spíše, že neúčelné vynakládání finančních prostředků z grantu šetřením prokázáno nebylo.**

Vaše upozornění na nakládání s doklady lidového stavitelství z Těšínska a některá Vaše další upozornění na způsob řízení VMP budou předmětem dalšího prověřování a jednání.

S pozdravem

Mgr. Tomáš Wiesner
ředitel odboru ochrany movitého kulturního dědictví,
muzeí a galerií MK

Zasílá se na vědomí : 1/ Ing. Vítězslav Koukal, CSc., ředitel, Valašské muzeum v přírodě
2/ PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., předseda České národopisné společnosti